

LISILOWEZEKANA LILIWASILISHA BILI

FERDINANDO FREGA · GILLETTENARRATIVE · GILLETTEVATICANO

DIBAJI

Nakumbuka baba akitupeleka chakula cha mchana siku ya Jumapili nilipokuwa mtoto. Daima kwenye mgahawa uleule: Sala Bella. Mmiliki alikuwa mwanamke mnene, daima akitabasamu, daima akikaribisha. Chakula kilikuwa kizuri. Kitamu. Cha kipekee.

Mara nyingi msimamizi wake alijiunga nasi. Mzaliwa wa Friuli, urefu karibu mita mbili, uzito zaidi sana ya kilo mia moja na ishirini, aliyebarikiwa hamu nzuri ya kula. Alishuka kwa gari kutoka Messina pamoja na familia yake.

Mwishoni mwa chakula bili ilikuja. Baba hakuwahi kuinuka kutoka kitini kwake ili kuilipa. Aliacha tu noti zikiwa zimekunjwa ndani ya kitambaa cha mezani, juu ya sahani tupu.

Sikuwahi kuwaona wakigawana bili. Sikuwahi kuona mpango mwingine. Sikuwahi kusikia mjadala kuhusu hilo.

Yeye alikuwa msimamizi. Baba yangu alikuwa muuzaji.

Na anayelipa ni muuzaji.

Kisha jioni moja, tulipokuwa tukiingiza gari karakana, aliniambia:

“Daima unaniona nikilipa. Daima unaniona nikinyoosha mkono kwanza kuchukua pesa. Kwa hivyo unadhani mimi ndiye ninayelipa bili. Siyo mimi.”

Sikuelewa.

Ilinichukua mwezi mmoja.

Jumapili moja, kwenye meza ileile, msimamizi alitoa daftari kutoka mfuko wa ndani na akaanza kuandika huku baba akiongea.

Nani amefungua duka jipya. Nani amefunga. Nani amechelewa kulipa ankara. Mwana wa nani amechukua biashara ya familia. Nani bado ana bidhaa za mshindani kwenye dirisha la duka.

Hakuna aliyenijali, kwa sababu nilikuwa mtoto, na watoto hawahesabiwi mezani.

Jumatatu asubuhi maandishi hayo yalisafiri hadi Milano chini ya sahihi ya msimamizi.

Baba alilipa chakula cha jioni. Msimamizi alilipa kila kitu kingine.

Miaka ishirini bila onyo hata moja. Bila hati moja ya nidhamu. Na, muhimu zaidi, bila nyongeza hata moja ya mshahara iliyokataliwa.

Baba yangu angeweza kuhesabiwa miongoni mwa watu watatu waliolipwa zaidi katika Gillette Italia, mara tu baada ya mkurugenzi mkuu na mkurugenzi wa mauzo. Si kwa sababu aliuza zaidi kuliko wote. Bali kwa sababu hakuna mwingine aliyekuwa na thamani ile ya ziada: hadithi zilizojifunua kila siku mbele ya wateja.

Bili hulipwa daima na mtu asiyeketi mezani.

Kumbuka sentensi hiyo. Utaihitaji mwishoni.

SEHEMU YA KWANZA

Kwa nini utangulizi mrefu hivi?

Ili kueleza kilichotokea leo. Na kile nilichosimulia, nikitumaini kwamba siku moja huenda kikatokea kweli. Katika siku za karibuni au baadaye sana, sijui.

Ilikuwa alasiri ya Jumapili katikati ya Agosti. Joto kali linalounguza. Hewa kavu. Aina ile ya joto linalohisiwa kali zaidi hasa kwa sababu unyevu ni mdogo mno.

Kiyoyozi kilikuwa kikifanya kazi kwa nguvu na mke wangu, kama kawaida, alinikumbusha nikizime, kwa sababu bili za umeme tayari zina chumvi ya kutosha bila kuongeza nyingine.

Ilikuwa karibu saa kumi na mbili na nusu jioni. Nilikuwa nimejinyoosha kwenye kiti changu chekundu wakati simu ilipolia.

Nambari ilianza na +1. Marekani. Ni nani duniani angenipigia kutoka Amerika saa hizi, wakati huko bado kunapaswa kuwa muda wa chakula cha mchana?

Nilipokea.

“Halo?”

“Halo?”

Sauti tulivu. Nzito. Yenye ukwaruzi kidogo wa kooni.

“Ningependa kuzungumza na Ferdinando.”

“Ni mimi. Nazungumza na nani?”

“Hapa ni Robert. Habari za jioni. Mmarekani mwenye jina la ukoo la Kifaransa.”

Nilicheka.

“Asante kwa simu, lakini kwa kweli, yeyote aliyepanga mzaha huu anastahili pongezi. Nimeingia kabisa. Ingawa, sasa nikifikiria, unanipigia kutoka nambari ya Kimarekani ilhali umekaa Roma?”

“Ndiyo. Hii ni simu yangu binafsi. Sikutumia njia yoyote rasmi, kwa sababu hii si mawasiliano ya kitaasisi. Ni mojawapo ya haki chache ninazoruhusiwa bado. Ukiwa na shaka, nitakupa nambari ya kituo cha Vatikani nawe unaweza kuthibitisha.”

“Hapana. Ni sawa. Tafadhali endelea.”

Nilikuwa na mashaka. Nikiwa na wasiwasi. Mwangelifu. Lakini sikutaka kukata simu. Ukorofi haujawahi kuwa sehemu ya tabia yangu. Badala yake niliinua mfumo wangu wa ndani wa kutambua hatari hadi kiwango cha juu na kujaribu kuelewa nimeangukia wapi hasa.

“Niambie, Mtakatifu wako. Naweza kukufanyia nini leo?”

“Tunaweza kuitana kwa majina, Nando. Hatutofautiani sana kwa umri.”

“Kweli. Tunatofautiana kwa majukumu tu. Wewe ni Namba Mbili wa Kanisa Katoliki. Mimi ni wa mwisho wa waandishi.”

“Kwa nini Namba Mbili? Nilidhani mimi ni Namba Moja.”

“Nisamehe kama hilo linasikika kwa shida. Namba Moja ni yule aliyejenga yote: Yesu. Mwenzangu wa zamani kutoka Gillette. Yeye pekee aliyejua hasa alichokuwa akifanya. Kwa kuwa hakuweza kuwateua wakurugenzi wake hadharani, alibuni cheo cha Papa na akakuachia uhuru wa kukijaza kwa namna yako.”

Alicheka kwa sauti kubwa.

“Sasa naelewa,” alisema, “kwa nini kila ukumbi wa nyumba yangu unarudia swali lilelile: umeangalia GilletteNarrative leo, kuona mwenzetu ameandika nini sasa?”

Sikupata shida kwenda sambamba naye. Muuzaji mzuri hutambua mchezo mara tu unapoanza. Lakini naye alikuwa mwerevu wa kutosha kuutambua, na akajirekebisha mara moja.

“Unajua ninapiga kutoka nambari inayohusiana na akaunti yangu ya benki ya Marekani? Muda fulani uliopita niliipigia benki hiyo moja kwa moja na wakanikatia simu, kwa sababu walidhani ni mzaha.”

“Ndiyo, Mtakatifu wako.”

“Hapana, Nando. Tafadhali. Niite Robert. Angalau tukiwa faraghani. Bila itifaki. Maisha huwa rahisi zaidi.”

“Basi, Robert, umechagua benki isiyofaa. Katika nafasi yako wao ndio wanapaswa kuja kwako. Kwa kweli, kufungua tawi ndani ya Jiji la Vatikani kunapaswa kuchukuliwa karibu kama lazima. Heshima peke yake ingetosha kulihalalisha. Fursa ambayo hakuna benki makini ingethubutu hata kuijadili.”

“Uko sahihi. Lakini uchumi si uwanja wangu. Na simu hii ni ya kuchunguza. Kama vile barua uliyoniandikia. Mwishowe tunafanya kazi ileile.”

“Ambayo ni ipi?”

“Sote wawili tunajaribu kuwaelewa wanadamu wenzetu.”

SEHEMU YA PILI

“Unajua, Nando, nimesoma hadithi zote ulizoandika kuhusu GilletteVatikani yako. Swali langu la kwanza ni hili.”

Kwa nini lugha ishirini na mbili? Dunia ishirini na mbili? Hata mahali ambapo Kanisa liko pembezoni kabisa. Chukua India.

“Kwa sababu kuna kanuni ya soko ambayo hamjawahi kuitumia kwa kweli.

Watumiaji si wateja. Mteja ni yule anayenunua kwako tayari. Mtumiaji ni yule ambaye bado angeweza.

Ninyi mnahesabu wateja. Waliobatizwa. Waumini wanaotekeleza. Waliosajiliwa. Na mnawasahau wengine wote.

Masoko hayashindwi pale ambapo tayari una nguvu. Masoko hushindwa pale ambapo huko na hakuna anayetarajia ufike.

Lugha ishirini na mbili si tafsiri ishirini na mbili. Ni milango ishirini na miwili iliyo wazi.”

“Subiri kidogo. Unasema imani ni bidhaa, na kwamba watu hubadili dini kama wanavyobadili chapa ya dawa ya meno?”

“Nasema watu husogea. Na kama kauli hiyo inakuudhi, angalia kilichotokea kwa majimbo yenu kote Amerika ya Kusini katika miaka thelathini iliyopita, kisha uniambie ni nani aliyewasogeza.

Maana yake ninahifadhi haki ya kufanya uchunguzi wa kina kabla ya kukupa hata namba moja. Siahidi faida ambazo sijazithibitisha. Hilo hufanywa na washauri. Na washauri hutuma ankara vyovyote vile.

Ninachoweza kukuambia sasa hivi ni hiki. Masoko yenu — kwa sababu ndiyo, mnaifanya masoko, na mnayafanya vibaya — yalipitwa na wakati miaka ishirini iliyopita. Hakuna tena anayekusanya wafuasi kwa kampeni. Katika sekta yoyote.

Kitu kimoja hufanya kazi. Kuwa ile ishara ambayo mtu huifanya kabla hajaamua kuifanya.

Kwa hivyo linabaki swali moja tu. Nalo ni lako.”

“Endelea.”

“Unataka kukumbukwa kama Papa wa historia? Au kama Papa aliyeitengeneza historia?”

“Vinasikika karibu sawa.”

“Vinatofautiana kwa dunia nzima. Na jibu linakutegemea wewe pekee.”

HITIMISHO

“Basi,” alisema, “asante kwa muda wako, kwa utayari wako, na zaidi ya yote kwa hamu yako.

Ninapaswa kukuambia jambo. Sikuwa nikizungumza nawe kama msimuliaji tu. Wala kama mwanasosholojia. Wala kama mwandishi. Wala kama mwanauchumi. Nilikuwa nikizungumza nawe kama mwanamikakati wa mifumo.

Ninahifadhi haki ya kufanya uamuzi na kukujulisha rasmi ninachofikiri.”

Kisha akatulia kidogo.

“Kuna swali moja ningependa kukuuliza, Nando. Haya yote. Lugha ishirini na mbili. Uchunguzi. Karatasi ndani ya pakiti ya wembe. Nani anayelipia?”

Na ghafla nilikuwa nimerudi kwenye karakana mwaka 1975, kando ya mtu aliyekuwa ametoka tu kulipia chakula cha jioni ambacho kwa kweli hakuwa akikilipia.

“Robert. Wanaolipa daima ni watu. Daima watu walewale. Ninyi mnaita sadaka. Sisi tuliita bei ya rejareja. Lakini ni mkono uleule unaofunguka.

Tofauti kamwe si nani anayelipa. Tofauti ni kiasi gani cha fedha hizo hurudi katika umbo la kitu chenye manufaa, na kiasi gani hukwama, kikilisha watu wanaolipwa mno ili wazalishe kidogo mno.

Baba yangu alilipia chakula cha jioni na hakulipa chochote. Kwa sababu kile alichotoa kilikuwa na thamani kubwa kuliko kile alichotumia.

Sasa ni juu yako kuamua uko upande upi wa meza.”

“Kuna jambo ungependa kuniuliza?” alisema.

“Ndiyo. Jitunze. Zingatia mahali ulipo. Ni mahali pazuri zaidi duniani. Si pale salama zaidi. Hatari hutoka ndani. Nazo huwa hazionekani hasa unapojaribu kubomoa kile ambacho bado hujakielewa.

Na jambo moja zaidi, Mtakatifu wako. Asante.”

ASIFIWE YESU KRISTO.

Hatuuzi vitabu. Tunajenga mahusiano.

Ferdinando